

Kutseeksami ülesehitus ja hindamisjuhendi koostamine

03.03.2022

Hindamine

- ... kui kriteeriumipõhine analüüs, mille käigus antakse mingile olukorrale või nähtusele konkreetne väärtus;
- ... kui protsess, mille käigus antakse kindlate kokkulepitud hindamiskriteeriumite alusel õiglane ja erapooletu hinnang kutse taotleja kompetentsuse taseme kohta vastavalt kutsestandardis kirjeldatud tegevusnäitajatele;
- ... kui kutse taotleja isiksuse arenguprotsessi osa.

Kompetentsuse hindamine on **mitteeristav hindamine** (*pass/fail assessment*), st kompetentside saavutatuse tasemeid pole vajalik eristada – hinnatakse, kas lävend on ületatud või mitte.

Läveni defineerimine

- Läveni sisuline defineerimine – kutsestandardi kompetentsusnõuded.
- Läveni defineerimine hindamisel – **millise hindamistulemuse korral on lävend ületatud?**
 - Mitu punkti tuleb läveni ületamiseks koguda?
 - Mitu punkti tuleb igas eksamiosas läveni ületamiseks koguda?

➤ **Millised kompetentsid hinnatakse....**

- õppeaja jooksul?
- portfolio vm kirjaliku töö põhjal?
- praktilise tööna eksamipäeval?
- vestluse käigus?

➤ **Hindamiskriteeriumid:**

- kutsestandardi tegevusnäitajad
- vajadusel täpsustatud kriteeriumid

NB! Kui muutub kutsestandard, tuleb analüüsida hindamismaterjalide muutmise vajadust. Koolilõpetajad saavad teha eksamit selle kutsestandardi järgi, mille alusel koostatud õppekava nad on läbinud.

- Hindamisstandard kui kokkulepe
- Hindamisstandard kui infoallikas

Taotleja vaade ja hindaja vaade:

- Millist infot vajab taotleja?
- Millist infot vajab hindaja?

Hindamine TAOTLEJA vaates

- Mida hinnatakse? Mida pean eksamil tõendama? Mida pean tegema?
- Millised hindamismeetodid?
- Eksami kulg – millised etapid (sh kuidas liigutakse etapist-etappi)?
- Millal pean esitama portfoolio? (kui hinnatakse portfooliot)
- Aeg – kui kaua kestab? (NB! TAOTLEJA jaoks!)
- Lävend – kui palju punkte positiivse tulemuse saavutamiseks?
- Tulemus – millal/kuidas saan teada?
- Sisuline tagasiside – kas ja kuidas jagatakse?
 - Personaalne või ühine?
 - Kohe või hiljem?
 - Kirjalik või suuline?

Hindamine HINDAJA vaates

- Mida hindan? Milliste kriteeriumide alusel?
- Millised hindamismeetodid?
- Eksami kulg – millised etapid (sh millal saan „eelhinnatavad“ materjalid, mis ajaks peavad need olema hinnatud)?
- Aeg – kui kaua kestab?
- Hindaja roll „toetajana“ – millise piirini olen toetaja/juhendaja?
- Lävend – kui palju punkte positiivse tulemuse saavutamiseks?
- Tulemus – kuidas vormistan? (sh kuidas kommenteerin puudujääke, kuidas põhjendan negatiivset tulemust?)
- Sisuline tagasiside – kas ja kuidas jagatakse?
 - Personaalne või ühine?
 - Kohe või hiljem?
 - Kirjalik või suuline?

- Segaduste ja vaidluste vältimiseks tuleb hindamisel järgida kokkulepitud hindamisjuhendit!

Eksami digitaliseerimine

- Digitaliseerimine ei pea tähendama olemasoleva protsessi ja materjalide digitaliseerimist, vaid annab võimalusi teha uuendusi ka protsessis ja metoodikates.
- Dokumentide vastuvõtmine ja säilitamine
 - Turvalisus
 - Digiprügi vältimine
- Eksami sooritamine
 - Kirjalik test sobivas keskkonnas
 - Veebi teel / salvestatud video vahendusel oskuste ettenäitamine
 - Vestlus/intervjuu veebi teel

Teave veebilehel

- Taotletavad kutsed ja kutsestandardid
- Kutse andmise kord
- Kutsekomisjoni koosseis
- Kutse taotlemise eeltingimused vastavalt kutsestandardile ja/või kutse andmise korrale
- Kutse taotlemiseks esitatavad dokumendid
- Kutse taotlemise avaldus jm vajalikud vormid
- Kutse taotlemise voorude ja kutseeksamite ajad ning dokumentide esitamise tähtajad
- Kutse taotlemise tasu
- Hindamisjuhendid jm hindamismaterjalid (nt hindamisstandard, eksami näidisülesanded)
- Kutse andja kontakt nõustamise ja lisainfo saamiseks

➤ Kutseeksami õnnestumise eelduseks on hästi läbimõeldud ja selgelt kirjapandud hindamisprotsess.

➤ **Hindamisstandard**

- ... kui kokkulepe hindamisprotsessi kohta
- ... kui infoallikas taotlejale ja hindajale

➤ **Digitaliseerimine**

- Uued võimalused
- Turvalisus
- Jätkusuutlikkus

Kutse andmise kvaliteedihindamine

2021. aasta kokkuvõte

03.03.2022

Kutse andjate kvaliteedi hindamine

- Kutse andja terviklik kvaliteedihindamine kutseeaduses toodud nõuete täitmise hindamiseks.
 - 2.–5. taseme kutsete kutseõppe kutseeksamite hindamisnõuete ja -protseduuride kvaliteedi analüüs.
 - Kutseeksami vaatlus.
-
- A photograph showing three women in a workshop or classroom environment. They are gathered around a table, looking at and discussing documents. The woman on the left is wearing a light-colored apron over a dark top and glasses. The woman in the middle is wearing a light-colored button-down shirt and glasses. The woman on the right is wearing a black and white striped shirt and glasses. They appear to be engaged in a collaborative activity, possibly related to the vocational education quality assessment mentioned in the text.

2021. aastal läbi viidud kvaliteedihindamiste eesmärgid

- Analüüsida **kutseksamite hindamisprotsessi**,
- **Hindamismeetodeid**,
- **ressursikasutust**.

Ettepanekud eksamite kvaliteedi parandamiseks ja ressursikasutuse tõhusamaks muutmiseks.

Kutse andjad ja kutsed

- Kutseregistri andmetel annavad kutseõppe lõpetajatele kutseid 47 konkursiga valitud kutse andjat.
- 2021. a jätkati 2020. a valimis olnud kutse andjate kvaliteedi hindamist läbi kutseksamite vaatluste ning hinnati 14 kutse andja kutseksamite kvaliteeti.

Kutse andja	Kutse	Kutseõppeasutus	
Eesti Ehitusettevõtjate Liit	Kaldkatuseehitaja, tase 3	Järvamaa KHK	
Eesti Kinnisvaramaaklerite Koda	Kinnisvaramaakler, tase 5	Tallinna Majanduskool	
Eesti Kinnisvara Korrashoiu Liit	Kinnisvarahooldaja, tase 4	Tallinna Kopli Ametikool	
Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liit	Sisetööde elektrik tase 4; Sisetööde elektrik tase 5	Tallinna Polütehnikum	
Eesti Trüki- ja Pakenditööstuse Liit	Digitaalse trükiseadme operaator, tase 4	Tallinna Polütehnikum	
Eesti Masinatööstuse Liit	Koostelukksepp, tase 3	Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus, Sillamäe õppekoht	
Kutseksamikeskus	Klienditeenindaja kaubanduses, tase 4	Tartu KHK	
Eesti Tarneahelate Juhtimise Ühing	Laotöötaja, tase 4	Pärnu KHK	
Eesti Massööride Liit	Massöör, tase 5	Tartu Tervishoiu Kõrgkool	
Eesti Leivaliit	Kondiiter, tase 4	Ida-Virumaa KHK	
Eesti Aiandusliit	Nooremaednik, tase 3	Pärnumaa KHK (Kopli Ametikoolis)	
Eesti Mööblitootjate Liit	Pehme mööbli valmistaja, tase 4	Haapsalu KHK	
ESTA tegevusjuhendaja	Tegevusjuhendaja, tase 4	Haapsalu KHK	
Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit	Nahkkäsitöö valmistaja, tase 4	Tallinna Kopli Ametikool	5

Mida hindasime (1)

- Kas kutseseaduses toodud **nõuded hindajatele** on täidetud.
- **Eksami üldist korraldust** – kas eksam on veebipõhine või kasutatakse paberkandjal teste, kui lihtne on testi tulemuste hindamine hindajatel, kas on avatud või suletud küsimused, mis annaks praktilise eksami poolelt ressursi kokkuhoiu, mida planeerida paremini.
- **Hindamisprotsessi ülesehitust** – kas kasutatud hindamismeetodid (mh ressursside kasutamise seisukohalt) on otstarbekad. Tegime ettepanekud, millises eksamiosas muudatusi teha; kas hindamismeetodid on sobivad ja vajalikud konkreetsele kutsele.
- **Hindamise vastavus kutsestandardile** – kas kutseeksamil hinnatud kompetentsid on vastavuses kutsestandardis toodud kompetentsusnõuetega? Kuidas hinnatakse erinevate kompetentside olemasolu (kohustuslikud kompetentsid; kutset läbivad kompetentsid)?
- **Hindamistulemuste fikseerimine** – kas aluseks on väljatöötatud hindamislehed ja neid täidetakse hindamise käigus või tehakse märkmeid ning pärast eksamit arutlevad hindamiskomisjoni liikmed ning antud hinnangute tulemusel kujundavad seisukoha? Kas sellisel juhul lähtutakse hindamiskriteeriumitest?

Mida hindasime (2)

- **Kulude vastavus kalkuleeritule** – võrdlesime ja andsime hinnangu kas kalkulatsioon on vastavuses eksami läbiviimisega.
- **Hindamismaterjalide ajakohasus** – kui sageli ja millal viimati on ajakohastatud hindamismaterjale?
- **Tagasiside taotlejatele** – vigadele/ebaõnnestunud kohtadele tähelepanu juhtimine? Kas tagasiside andmine on konstruktiivne ning motiveerib taotlejat edasisele kompetentside arendamisele? Kas ja kuidas esitatakse taotlejale arendamist vajavat? Kas head sooritust märgatakse ja tunnustatakse?
- **Tagasiside koolile** – kas ja kuidas antakse tagasisidet koolis toimuvale õppele, koolipoolsele eksamikorraldusele?
- **Lõplike hindamistulemuste formuleerimine** – Kuidas sünnib ettepanek? Kas hindamistulemuse otsustamine on objektiivne ja konkreetsele kutseksamile tuginev?

kutse andja jrk													max võimalik punktide arv	saadud punktide	%
	1.	3.1.	3.2.	3.3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	kokku	arv kokku		
1.	3	3	3	3	2	3	3	2	2	3	3	33	30	91%	
2.	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	33	32	97%	
3.	3	2	2	1	3	2	3	2	3	1	2	33	24	73%	
4.	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	33	31	94%	
5.	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	33	31	94%	
6.	3	3	3	2	1	2	3	3	3	3	3	33	29	88%	
7.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33	33	100%	
8.	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	33	30	91%	
9.	3	0	3	3	2	3	3	3	2	3	3	30	28	93%	
10.	3	0	3	3	3	3	1	3	3	2	2	30	26	87%	
11.	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	33	31	94%	
12.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	33	31	94%	
13.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33	33	100%	
14.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33	33	100%	
max võimalik punktide arv	42	36	42	42	42	42	42	42	42	42	42				
saadud punktide arv															
saadud punktide arv kokku	41	35	41	39	36	38	38	39	39	39	37				
	98%	97%	98%	93%	86%	90%	90%	93%	93%	93%	88%				

Hindajad, õhkkond eksamil, koostöö koolidega

- Kutseseaduses toodud nõuded hindajatele olid täidetud.
- Hindamiskomisjoni liikmete avatud ja toetavat suhtumine kutse taotlejatesse eksami eel, ajal ja järel.
- Selged juhised taotlejatele eksamiprotsessist ja päeva ülesehitusest.
- Kooli ja kutse andja vahelised usalduslikud suhted.

Hindamine ja ressursikasutus

- Valdavalt olid kasutatud hindamismeetodid sobivad ning kutseeksami läbiviimisega seotud kulud vastavuses kalkuleerituga.
- Osaline kompetentside hindamine õppetöö jooksul.
- Kirjaliku eksamiosa läbiviimine elektroonses keskkonnas.

Tagasiside andmine

- **Individuaalse tagasiside andmine** praktilise töö järel.
- Vigadele juhiti tähelepanu **läbi konkreetse eksamisituatsiooni kirjelduse**.
- **Konstruktiivsus** – toodi välja, millised teadmised vajavad kinnistamist, mis oli hästi, millele veelgi tähelepanu pöörata, mida edasises töös vaja läheb.
- **Professionaalsed nõuanded** – töövõtete ja vahendite osas.
- **Tagasisides koolile** toodi välja nii parendusvaldkonnad kui ka positiivne pool ning juhiti tähelepanu õppe muutmise vajalikkusele.

Arendamist vajav (1)

➤ Hindamine

- Vältida olukordi, kus osadel taotlejatel on praktilise töö sooritamiseks vähem aega kui teistel.
- Eksamit peab jälgima hindamiskomisjoni liige, mitte kooli esindaja.
- Hindamiskomisjoni objektiivseks otsuseks on vajalik taotleja praktilise töö kõiki sooritusi jälgida ja tulemusi fikseerida.

➤ Ressursikasutus

- Kaasata hindamiskomisjoni eksamikoha lähiümbruse tööandjaid ja koolitajaid.
- Kirjalike testide viimine elektroonsesse keskkonda aitab kulusid optimeerida.
- Elektroonse eksami puhul ei pea testi tegemise juures viibima kolm hindamiskomisjoni liiget, vaid piisab ühest liikmest.
- Ebaselgus kutseeksami materjalidega ning materjalide osas arveldamisel kooli ja kutse andja vahel.

Arendamist vajav (2)

➤ Hindamistulemuste formuleerimine

- Hindamiskomisjoni hinnang peab olema kolme hindaja kaalutusotsus kõigi hinnatavate kohta.
- Vältida eksamisooritajate juuresolekul arutelusid eksamitulemuste hindamisest.

➤ Tagasiside andmine

- Tagasiside andmine on oluline, sest õppeasutus saab seeläbi konkreetset infot, millistele teemadele rohkem tähelepanu pöörata, nii teoreetiliste teadmiste kui ka praktilise õppe osas.
- Kirjaliku tagasiside andmise läbi on tagatud info säilimine ja võrreldavus ka järgnevatel perioodidel.
- Anda eksamisooritajale peale eksamit konstruktiivne tagasiside, milles on oluline juhtida tähelepanu eksami sooritaja eksami õnnestunud kohtadele, vigadele, tugevatele külgedele ja arendamist vajavale.

2022. A kvaliteedihindamiste fookus

- Seirame tehtud ettepanekute rakendamist.
- Kutseeksamite vahetu vaatlus ja kohapeal tutvumine eksami korraldusega.
- Terviklik kvaliteedihindamine kutseseaduses toodud nõuete täitmise hindamiseks.
- Dokumendihaldus – dokumentide säilitamine, otsuste vormistamine.
- Hindamiskomisjoni ja kutsekomisjoni roll otsuste vormistamisel.

